

Handhavingsbeleid CBS

Inleiding

Het CBS publiceert relevante en onafhankelijke cijfers over uiteenlopende maatschappelijke onderwerpen. Overheden en bedrijven gebruiken data voor de onderbouwing en verantwoording van beleid en besluitvorming. De roep om betrouwbare, actuele en gedetailleerde data neemt daarbij steeds meer toe. Om hieraan te kunnen voldoen is wettelijk vastgelegd dat het CBS moet kunnen beschikken over de data die nodig zijn om statistieken te maken.

Hierbij maakt het CBS zoveel mogelijk gebruik van bestaande registraties die worden bijgehouden door andere overheidsinstellingen. Zo beperken we de belasting op de bedrijven en organisaties zo veel mogelijk.

Als gegevens niet via registraties voorhanden zijn, kan het CBS gegevens direct opvragen bij ondernemingen, vrije beroepsbeoefenaren, instellingen en rechtspersonen, hierna kortweg: bedrijven genoemd. Welke gegevens dat zijn en welke bedrijven het betreft is wettelijk¹ bepaald. Deze bijdrage van bedrijven is bijzonder belangrijk om goed onderzoek te kunnen doen. De deelname van bedrijven is niet vrijblijvend. Bedrijven moeten de gegevens tijdig en volledig aanleveren.

Het waarneemproces

Het CBS zal altijd eerst onderzoeken of gegevens bij bijvoorbeeld de Belastingdienst beschikbaar zijn. Dit om de regeldruk bij bedrijven en organisaties zo veel mogelijk te beperken. Als dan toch overgegaan moet worden tot het opvragen van gegevens bij het bedrijf dan spant het CBS zich maximaal in om dat op een begrijpelijke manier te doen en legt het via verschillende kanalen uit waarom de uitvraag noodzakelijk is. Schriftelijk en soms ook telefonisch zal het bedrijf herinnerd worden aan het belang van de enquête en de opgaveverplichting. Voor bedrijven met vragen over de enquête is er een helpdesk voor eerstelijns ondersteuning en zo nodig kan er ook doorverbonden worden met specialisten van de betrokken statistische afdeling.

Het handhavingsbeleid: eerlijk en strikt

Handhaving is geen doel op zich, maar een van de middelen die het CBS inzet om de naleving van de responsverplichting te vergroten om daarmee zeker te kunnen zijn van de kwaliteit van de CBS statistieken. Voor alle opgaveverplichtingen wordt, gegeven de wettelijke invulverplichting, een respons van (nagenoeg) 100% nagestreefd.

1

Artikel 33 lid 3 juncto 4 CBS-wet

In de handhavingsvisie zet het CBS in eerste instantie altijd in op een effectieve communicatie- en waarneemstrategie. Het moet voor bedrijven duidelijk zijn welke gegevens zij wanneer moeten aanleveren, waarom dit noodzakelijk is en vervolgens dat hier een verplichting op rust. Dit wordt op meerdere momenten gecommuniceerd. Pas als de communicatie en waarnemingsactiviteiten niet hebben geleid tot tijdige en volledige respons gaat het CBS over tot handhaving.

De uitgangspunten van het beleid

De volgende uitgangspunten van het handhavingsbeleid gelden:

- Handhaving is een uiterste middel. Handhaving vindt pas plaats als communicatie niet heeft geleid tot respons.
- Iedereen moet zich aan dezelfde regels houden en wordt daarop gecontroleerd. Dit leidt tot een eerlijke, rechtvaardige situatie voor alle bedrijven. Keuzes ten aanzien van de grootte van de kans op handhaving worden gemaakt op basis van objectieve criteria:
 1. De effectiviteit van het handhaafbeleid; bedrijven stimuleren om blijvend de responsverplichting na te leven,
 2. Hoe groter het bedrijf is, des te groter de kans op handhaving,
 3. De mate waarin de kwaliteit van een statistiek onder druk staat als gevolg van de omvang van de non respons.
- Om handhaving te voorkomen wordt er minimaal één herinnering verzonden.
- De sanctiemiddelen van handhaving zijn de last onder dwangsom en/of de bestuurlijke boete. Een last onder dwangsom houdt in dat het bedrijf nog de kans krijgt om de gegevens aan te leveren alvorens er per dag een bedrag betaald moet worden. Bij herhaling van de overtreding kan het bedrijf een bestuurlijke boete krijgen. Het aanleveren van de gegevens leidt dan niet automatisch tot het vervallen van de boete.
- De hoogte van de bestuurlijke boete of de last onder dwangsom wordt bepaald door een afweging van de omvang, aard en ernst van de overtreding. De hoogte is terug te vinden in de Tarieventabel Handhaving CBS, die door het CBS wordt vastgesteld en vervolgens gepubliceerd in de Staatscourant.
- Het handhavingsbeleid wordt periodiek geëvalueerd. Daarbij wordt gekeken naar de effectiviteit van het beleid, maar ook naar de oorzaken van het niet naleven van de invulverplichting en de mogelijkheden voor verbetering in zowel de communicatie, de waarneming als het handhavingsinstrumentarium zelf.
- Bedrijven kunnen in bezwaar gaan tegen de handhavingsbesluiten van het CBS. Een onafhankelijke bezwarenadviescommissie bekijkt deze bezwaren en adviseert vervolgens het CBS ten behoeve van de beslissing op het bezwaarschrift. Jaarlijks brengt de commissie een verslag uit over de behandelde bezwaarschriften en geeft tevens aanbevelingen aan het CBS ter verbetering van de handhavingspraktijk.

Het handavingsproces:

- **Voornemen:** een brief met de aankondiging dat het u geld kan gaan kosten als u de gevraagde gegevens niet aanlevert.
- **Zienschijze:** met een zienschijze kunt u aangeven waarom u vindt dat u een goede reden heeft om de gevraagde gegevens niet op tijd en/of volledig aan te leveren.
- **Beschikking:** een schriftelijk besluit van de directeur generaal van het CBS waarin staat dat u een bedrag per dag aan het CBS betalen, een zogenoemde last onder dwangsom, of dat u een bestuurlijke boete krijgt opgelegd. Voor de tarieven zie de tarieventabel handhaving CBS. Bij een last onder dwangsom stopt het betalen als u de gegevens hebt aangeleverd of als u het vooraf vastgesteld maximaal bedrag hebt bereikt.
- **Bezwaar:** wanneer u het niet eens bent met het besluit tot een last onder dwangsom of een bestuurlijke boete, kunt u bezwaar maken bij de directeur generaal van het CBS.
- **Beroep:** wanneer u of het CBS het niet eens is met de beslissing op bezwaar, kan u of het CBS in beroep gaan bij de rechter.
- **Hoger beroep:** wanneer u of het CBS het niet eens is met de beslissing van de rechter, kan er hoger beroep worden ingesteld bij de Raad van State.

Het handavingsproces

Meer over handhaving en het proces is te vinden op [Handhaving \(cbs.nl\)](https://www.cbs.nl/handhaving)